

AMNESTY INTERNATIONAL

25

FØROYA DEILD

Hvat er Amnesty Interantional

Amnesty International er fyrst og fremst tann heimsumfatandi skari av menniskjum um allan heimin, sum av heilum huga taka undir við teimum grundleggjandi mannarættindareglum, ið vórðu samtyktar av Sameindu tjóðum tann 10. desember 1948 og kunngjörðar sum Heimsyvirlysing Sameindu tjóða um mannarættindi, og sum vilja gera sitt til, at hesi rættindi verða ein sjálv-sagdur lutur í livinum hjá øllum menniskjum, sama hvar tey búgva.

Meira enn 700.000 fólk í fleiri enn 150 londum um allan knöttin halda, at tað er ikki nóg mikið at taka undir við hesum rættindum, men at tað er neyðugt at virka fyri, at tey gerast veruleiki. Hesi eru limir í Amnesty International.

Amnesty International varð stovnað í Bretlandi í 1961 og hevur til endamálið: — óheft av øllum politikki at virka fyri leyslating av kvinnum og monnum, ið, móti reglunum í Heimsyvirlysing Sameindu tjóða um mannarættindi, eru fongslað ella á annan hátt avbyrgd vegna politiskari sannføring, guds-trúgv, uppruna, kyni, húðarliti ella móðurmáli, treytad av at tey hvørki hava nýtt vald ella eggjað til valdsnýtslu. Tey verða nevnd samvitskufangar.

— á ein og hvønn hóskaði hátt at stríðast fyri, at samvitskufangar ella politiskir fangar ikki verða fongslaðir uttan sakarmál innan rimiliga tíð og sambært rættargangsreglum, eru í samsvári við altjóða góðkend-ar reglur.

— á ein og hvønn hátt at virka ímóti deyðarevning og pining ella aðrari ó-menniskjansligari ella vanærandi viðferð av fangum ella fólk, ið eru avbyrgd á annan hátt,

sama um tey hava nýtt vald ella eggjað til valds-nýtslu.

Amnesty International hevur í skjótt 30 ár arbeitt fyri hesum endamáli, og hóast nógv er broytt hesi árin, er enn langt á mál. Kúgan hevur nógv andlit, og neyðugt er at broyta arbeidslagið eftir broytt-um umstøðum.

Høvuðsstøðin hjá Am-nesty International er framvegis í London, har upplýsingar úr øllum heiminum verða savnaðar og kannaðar og síðan sendar runt til deildirnar.

Meðan teir 700.000 lim-irnar búgva so víða sum í 150 londum, eru deildir skipaðar í 43 londum. Hesar deildir eru ymiskar til støddar, men allar ar-beiða eftir førirni sam-svarandi endamáli og skipan Amnestys. Annað-hvørt ár hittast umboð fyri deildirnar á felags fundi, har tosað verður um víðurskipti felagsins og avgerðir verða tiknar um, hvussu arbeidast skal komandi tvey árin. Á hes-um fundi verður eisini nevnd vald, og hon hevur so ábyrgdina av at av-gerðirnar verða settar í verk. Umsitingin er fram-vegis í London, og har starvast nokur hundrað fólk.

Hetta kann tykjast í so tungvunnið, men stóru dentur hevur altíð verið lagdur á, at Amnesty International er demo-kratiskur felagsskapur, har tað eru limirnar, og eingin annar, ið taka av-gerðirnar. Tað eru eisini limirnar, ið rinda allar úr-reiðslurnar, og tikið verður ikki móti stuðli frá nakrari stjórn, sama hvussu vinarliga sinnað hon annars er.

Amnesty International er ópolitiskur felagsskap-ur, ið ongantið tekur støðu í politiskum (ella átrúnaðarligum) spurn-

ingum. Hetta er ein ófrá-vikilig grundregla, ið er neyðug fyri at røkja endamálið at koma øllum teim-um til hjálpar, ið eru fongslað vegna sam-vitskusakir.

Millum tær 43 deildir-nar er Føroya deild, ið varð stovnað tann 29. august 1965, og sostatt hevur 25 ár á baki.

Tað var Roland Thom-sen, ið bjóðaði til stovn-andi fundin. Hann var stutt frammanundan komin úr Danmark, har hann hevði verið við í donsku deildini, ið var stovnað árið fyri, í 1964.

Á stovnandi fundinum vóru 21 fólk, og í nevdina vórðu vald: Povl Skárup, Eyðun Johannesen, Jo-hanna Jensen, Finnur Jo-hannesen og Roland Thomsen, ið varð valdur til formann og var formaður og drivandi kraftin øll tvey fyrstu árin.

Føroya deild er sostatt millum tær elstu Am-nesty-deildirnar, og tað má sigast at vera eitt bragd, at vit komu so tíð-liga við í eitt altjóða sam-arbeidi, og at tað hevur eydnast at vera við øll á-rini á jøvnum fæti við allar hinar deildirnar.

Umframt vanliga ar-beiðið til frama fyri sam-vitskufangar, hevur sein-astu árin stóri dentur verið lagdur á at gera up-plýsingararbeiði í Føroyum um mannarættindi, hav-andi í huga at Føroya liggja langt av leið haðan grovastu mannarættinda-brot er dagligur kostur. Í hesum arbeidi hava bløð-ini verið góðir stuðlar, ongantið hevur staðið á at fáa innivist fyri tilfari frá Føroya deild. Útvarpið og sjónvarpið hava eisini ve-ið góð at heita á.

Endamálið má vera at fáa undirvísingartilfar á føroyskum um manna-rættindi, soleiðis at føy-orsk børn fáa eina livandi

fatán av, at mannarætt-inde eisini koma teimum við. Her hevur verið ar-beitt saman við skúla-myndugleikunum, og tað verður helst ikki leingi, áðrenn nakað spyrst burt-ur úr hesum.

Tað var A.I. Føroya deild, ið fekk eitt tað týdn-ingarmesta mannarætt-indaskjal í nýggjari tíð, Heimsyvirlysing sam-eindu tjóða um manna-rættindi frá 10. desember 1948, umsett til føroyskt og prentað. Í ár hevur eydnast at fáa teir báðar S.T. sáttmálarnar frá 16. desember 1966 um mannarættindi umsettar. Ætlanin var at fáa teir givnar út í sambandi við 25 ára stovningarhaldið, men tað bar tiverri ikki til. Vónandi verður tað ikki leingi, áðrenn teir verða prentaðir, men tað er ei-sini ein pengaspurningur.

Tá Amnesty Internati-onal sum felagsskapur var 25 ár í 1986, skipaði Føroya deild í samstarvi við Postverk Føroya fyri al-mennari kapping um mynde-vni til frimerki. Undirtekan var óføra góð og 235 uppskot komu inn. Úrslitið gjørdist try vøkur frimerki, ið vaktu ans víða um.

Samsvarandi reglunum um, at Amnesty ikki tek-ur ímóti stuði frá stjórn-um, hevur Føroya deild ongantið søkt um figgar-liga hjálpar frá landsstýrin-um. Hinvegin hava føy-orskir politikkarar so gott sum uttan undantak altíð verið fúsir at stuðla okk-um. Eitt úrslit av hesum er fótboldsdysturin á ólav-søku, ið nú tykist at fara at gerast ein fastur táttur í ólav-søkusránni.

Limatalið hevur verið stóðugt vaksandi seinastu árin og er nú omanfyri 900. Hetta er einastand-andi samanborið við fólk-a-talið og upp á seg nógv størsta limatal hjá nakrari

A.I. deild. Vónandi kann hetta eggja enn fleiri at gerast limir.

Ikki ber til at lata vera við at nevna tveir av hes-um mongu trúgvu limun-um. Tað eru Maud Heine-sen og Anette Wang, ið hava verið við so gott sum øll 25 árin, og báðar fram-vegis eru virknar í arbeid-inum hjá Føroya deild.

Síðan deildin fekk skriv-

stovu við føstum starvs-fólki, hevur arbeidið ligið í nógv tryggari legu, og hetta hevur sin stóra part av æruni fyri ta fram-gongd, ið hevur verið sein-astu árin, og gevur eisini vónir um stóðuga fram-gongd komandi árin til frama fyri tey medmenn-iskju um allan heimin, ið treingja størsta stuðul: samvitskufangarnar.

Skrá

Amnesty International Føroya deild 25 ár

Í Norðurlandahúsinum 24. okt. 1990.

Konferencier: Gissur Patursson

- kl. 19.30 Anna Maria Persson, formaður, bjóðar vælkominn
- 19.35 Løgmaður, Jógvan Sundstein, heldur røðu
- 19.45 Tónleikur - Jóannes Andreassen, Jens Chr. Guttessen og Ernst Dalsgarð
- 20.00 Rói Patursson heldur røðu
- 20.10 Brot úr Antigone. Leikarar: Birita Mohr, Sverri Egholm, Brynjolvur Tórs-tún
- 20.30-21.00 STEDGUR
- 21.00 Byrjanin hjá Amnesty International Føroya deild
- 21.10 Tónleikur - Terji Rasmussen, Finnur Hansen, Jón McBirnie, Ronnie Nielsen, Anker Eli Petersen
- 21.20 Yrking av Karsten Hoydal - Margretha Næs lesur
- 21.25 Tónleikur - Liv Dam, Ernst S. Dals-garð, Jóannes Andreassen, Jógvan Olsen, Hans Havelund, Flemming Berglind
- 21.35 Heilsur - IEC o.o.
- 21.50 Teir vinnandi sangirnir verða framfærð-ir, og heiðurslønir verða handaðar í hesari røð
- nr. 3: "Samvitskufangin". orð og lag: Heri Nolsøe sang/guitar: Karl M. Samuelson (Jógvan Olsen)
- nr. 2: "Skuggar yvir Peking" orð: Anker Eli Petersen lag: Terji Rasmussen (Finnur Hansen, Jón McBirnie, Ronnie Nielsen)
- nr. 1: "Tey dansa eins og skuggar" orð og lag: Eyðun Nolsøe Steintór Rasmussen (Finnur Hansen, Jón McBirnie v/ kóri)
- 22.10 Felagssangur - góða nátt

Føroya Sparikassi hevur latið virðislønirnar og takkar Amnesty International Føroya deild hjartaliga fyri hesa føðingardagsgávu.

Bingotolini hesaferð:

